

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/11/2021
Identifikačné číslo spisu: 1616010308
Dátum vydania rozhodnutia: 23.03.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Paluda
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1616010308.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Františka Moznera a JUDr. Martina Piovartsyho v trestnej veci obvineného K. Š. pre zločin brania rukojemníka podľa § 185 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a), § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona a iné, na neverejnom zasadnutí konanom 23. februára 2021 v Bratislave, o dovolaní obvineného K.U. Š. proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 5. apríla 2017, sp. zn. 1To/5/2017, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného K. H. sa odmieta.

Odôvodnenie

I.

Konanie predchádzajúce dovolaniu

Rozsudkom Okresného súdu Malacky (ďalej aj „prvostupňový súd“ alebo „okresný súd“) zo 16. novembra 2016, sp. zn. 1T/119/2016, bol obvinený K. Š. uznaný za vinného v bode 2) rozsudku z prečinu ublíženia na zdraví spolupáchateľstvom podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona, § 20 Trestného zákona a zo zločinu brania rukojemníka podľa § 185 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a), § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

2) obvinený K. Š. a obvinený K. L.Á. dňa 3. apríla 2016 v čase okolo 18.00 hod. v obci L. na voľne prístupnom pozemku patriacom k drevenej prístavbe rodinného domu označeného č. XX, ktorá slúži ako obydlie poškodenej M. L., nar. XX. U. XXXX, trvale bytom A., bez prihlásenia L. č. XX, napadli jej druhu poškodeného L. A., nar. XX. U. XXXX, trvale bytom N. XXXX/XX, R. - A., a to tak, že K. Š. ho udrel raz päťou do oblasti nosa, a následne potom, ako sa poškodený snažil zavolať mobilným telefónom políciu, pristúpil ku nemu K. L. a tri až štyrikrát ho udrel päťou do oblasti hlavy, medzitým K. Š. držal poškodenú M. L.F. za vlasy, mykal s ňou a vtiahol ju do drevenej prístavby, kde sa jej vyhrážal, že ju zabije, začal ju dusiť, potom ju zhodil na zem, kde ju začal kopat' a udierať rukami do rôznych častí tela, vrátane oblasti hlavy, pričom v čase, keď počul z vonku zakričať, že idú policajti, obvinený K. Š. vytiahol poškodenú za vlasy von na pozemok pred drevenú prístavbu rodinného domu, a

keď zbadal na mieste privolaných príslušníkov PZ, tak poškodenú M. L. donútil, aby si pred neho kľakla, tvárou smerom k policajnej hliadke, ľavou rukou ju držal za vlasy a v pravej ruke mal nôž, ktorý jej priložil na krk k ohryzku, a kričal po policajnej hliadke, ktorá sa v tom čase k nemu približovala a nachádzala sa od obvineného cca 10 metrov, aby sa táto nepribližovali, lebo poškodenú podreže, čo viackrát zopakoval smerom k hliadke, nato obvinený K. L. z diaľky zakričal, aby sa nenechal chytiť, načo obvinený K.Á. Š. sotil poškodenú M. L. na zem a dal sa na útek, pritom bol na úteku zaistený príslušníkmi PZ, čím týmto popísaným konaním spôsobili obvinení poškodenému L. A., nar. XX. U. XXXX, zlomeninu nosových kostí bez posunu úlomkov a pomliaždenie hlavy v ľavej spánkovo temennej oblasti s celkovo potrebnou dobou liečby cca 14 dní, a poškodenej M. L., nar. XX. U. XXXX, spôsobil obvinený K. Š. otras mozgu ľahkého stupňa, pomliaždenia hlavy a tržnozmliaždenú ranu dĺžky 5 cm ľavej temenno-záhlavovej oblasti, reznú ranu dĺžky 1,5 cm na dlani pravej ruky s celkovo potrebnou dobou liečby 21 dní.

Za to mu prvostupňový súd podľa § 185 ods. 2 Trestného zákona, s použitím § 37 písm. h), písm. m), § 38 ods. 4 Trestného zákona, § 41 ods. 1 Trestného zákona uložil úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Krajský súd v Bratislave rozhodujúc o odvolaní obvineného K. Š. proti uvedenému rozsudku prvostupňového súdu uznesením z 5. apríla 2017, sp. zn. 1To/5/2017, odvolanie obvineného podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

II.

Dovolanie
a vyjadrenie k nemu

Proti citovanému uzneseniu Krajského súdu v Bratislave, ako aj jemu predchádzajúcemu rozsudku Okresného súdu Malacky podal obvinený K. Š. dovolanie prostredníctvom ustanovenej obhajkyne Mgr. Kataríny Berkešovej písomným podaním z 30. mája 2019, doručeným prvostupňovému súdu 1. augusta 2019.

Spis spolu s dovolaním obvineného bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) predložený 2. októbra 2019 a zapísaný pod sp. zn. 2 Tdo 62/2019. Toho istého dňa bolo Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky doručené podanie obvineného K. Š.Ö., v ktorom obvinený uviedol, že už 26. marca 2018 odoslal svojej ustanovenej obhajkyňi žiadosť, aby ho navštívila, avšak do dňa zaslania tohto podania mu obhajkyňa neodpísala ani mu žiadnym iným spôsobom o sebe nedala vedieť. Dňa 10. mája 2018 obvinený zaslal predsedovi senátu prvostupňového súdu žiadosť o ustanovenie nového obhajcu z dôvodu, že ustanovená obhajkyňa s ním nekomunikuje a neodpisuje mu na žiadosti, avšak do dňa zaslania tohto podania k zmene ustanoveného obhajcu nedošlo. V tomto podaní obvinený taktiež uviedol, že 30. septembra 2019 mu bolo z Okresnej prokuratúry Malacky doručené vyjadrenie k jeho dovolaniu, hoci on ešte žiadne dovolanie nenapísal a nepredložil ho ani súdu ani prokuratúre, pretože stále čaká na výmenu obhajcu.

V nadväznosti na toto podanie obvineného najvyšší súd listom z 22. októbra 2019 vec vrátil prvostupňovému súdu ako predčasne predloženú s pokynom, aby prvostupňový súd zaslal obhajkyňi obvineného podanie obvineného, doručené najvyššiemu súdu 2. októbra 2019, na vyjadrenie spolu s jej vyzvaním na preukázanie uskutočnenia porady s obvineným, pričom ak obhajkyňa uskutočnenie porady s obvineným (resp. inej formy komunikácie s ním ohľadom obsahu podaného dovolania, napr. prostredníctvom korešpondencie s obvineným) nepreukáže, je namieste zváženie postupu v zmysle § 43 ods. 1 Trestného poriadku. Po vrátení veci prvostupňový súd v zmysle pokynu najvyššieho súdu opakovane vyzýval obhajkyňu obvineného výzvami zo 6. novembra 2019, 25. februára 2020 a 6. mája 2020, na ktoré obhajkyňa odpovedala podaním zo 6. októbra 2020, ktorým prvostupňový súd požiadala

o oslobodenie od povinnosti obhajovania obvineného. S poukazom na uvedené podanie obhajkyne prvostupňový súd opatrením z 13. októbra 2020 ustanovenú obhajkyňu oslobodil od povinnosti obhajovania a zároveň opatrením zo 14. októbra 2020 ustanovil obvinenému obhajkyňu JUDr. Zuzanu Lenzovú a zároveň výzvou z toho istého dňa vyzval obvineného, ako aj obhajkyňu na odôvodnenie dovolania v lehote 2 mesiacov od doručenia výzvy.

Prostredníctvom tejto obhajkyne podal obvinený dovolanie písomným podaním z 11. decembra 2020, podaným na poštovú prepravu 12. decembra 2020, z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Naplnenie tohto dovolacieho dôvodu odôvodnil tým, že došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu, keďže súd nevykonal ním navrhované dôkazy, napr. preskúmanie jeho duševného stavu. Namiesto toho sa uspokojil s tým, že už boli realizované nejaké vyšetrenia u ústavnej psychiatricky, prípadne vyšetrenia pre bolesti hlavy. Vzhľadom na to, že v ani jednom rozsudku sa súd nijako nevysporiadal s uvedenou skutočnosťou, obvinený má za to, že tým došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu. Ani jeden zo súdov tak podľa obvineného nedoriešil otázku jeho duševnej spôsobilosti, od ktorej závisí posúdenie trestnej zodpovednosti. Príčetnosť je pritom jednou z podmienok trestnej zodpovednosti. Konajúce súdy preto podľa obvineného nepostupovali správne, keď vzhľadom na jeho správanie nedoriešili otázku jeho duševnej spôsobilosti a neprizvali do konania znalca z odboru psychiatria, ktorý by sa vyjadril k tomu, či obvinený trpí nejakou duševnou chorobou, ktorá by ovplyvňovala jeho rozpoznávacie a ovládacie schopnosti.

Pretože uznesením krajského súdu, ako aj predchádzajúcim rozsudkom okresného súdu a konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, došlo k porušeniu zákona v jeho neprospech, obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Bratislave z 5. apríla 2017, sp. zn. 1To/5/2017, bol porušený zákon v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku a predchádzajúcim rozsudkom Okresného súdu Malacky zo 16. novembra 2016, sp. zn. 1T/119/2016, bol porušený zákon v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku v neprospech obvineného a aby súčasne podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil dovolaním napadnuté uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 5. apríla 2017, sp. zn. 1To/5/2017, ako aj rozsudok Okresného súdu Malacky zo 16. novembra 2016, sp. zn. 1T/119/2016, a všetky rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Ďalej navrhol, aby po zrušení uvedených rozhodnutí dovolací súd podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Okresnému súdu Malacky prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa podaním z 3. februára 2021 vyjadril okresný prokurátor Okresnej prokuratúry Malacky (ďalej len „prokurátor“), ktorý vo svojom vyjadrení uviedol, že obvinený už pre ten istý dôvod podal dovolanie 30. mája 2019, ku ktorému zaujal písomné stanovisko 4. septembra 2019 (v tomto vyjadrení uviedol, že dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nie je postup súdu, ktorým sa nevyhovelo návrhu na vykonanie dôkazu. Za porušenie práva na obhajobu nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri postupe v intenciách § 2 ods. 10, ods. 11 Trestného poriadku, nakoľko v opačnom prípade by to odporovalo viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posúdenie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zisteného skutkového stavu - poukázal pritom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tdo 25/2015. Dovolanie v tejto časti je tak podľa jeho názoru nedôvodné, pretože nie sú splnené podmienky dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku). Nakoľko ide o duplicitné podanie obvineného, avšak podané iným obhajcom, ku ktorému sa už vyjadril, prokurátor zotrval na svojom pôvodnom písomnom stanovisku zo 4. septembra 2019, pričom doposiaľ neeviduje, akým spôsobom Najvyšší súd Slovenskej republiky o dovolaní rozhodol. Nad rámec uvedeného, ak by bolo podanie posudzované ako nové dovolanie obvineného, prokurátor je toho názoru, že bolo podané po uplynutí trojročnej zákonnej lehoty, pre ktorú je možné podať dovolanie v prospech obvineného.

Spis spolu s podaným dovolaním bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky opätovne predložený 17.

februára 2021 a zapísaný pod sp. zn. 2 Tdo 11/2021.

III.

Konanie pred dovolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku), a že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1 a ods. 2 Trestného poriadku). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku, veta prvá, keďže obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok a o tomto bolo rozhodnuté.

Súčasne však dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zrejmé, že nie sú naplnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Úvodom je potrebné uviesť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu, ktorým sa má zabezpečiť náprava procesných a hmotnoprávných chýb taxatívne uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok (s výnimkou dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku) neslúži na revíziu skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

V rámci tohto dovolacieho dôvodu obvinený namietal nevykonanie ním navrhovaných dôkazov týkajúcich sa posúdenia jeho duševného stavu.

K tomu je potrebné v prvom rade uviesť to, že ide o totožnú dovoláciu námietku, ako bola uvedená v dovolaní obvineného z 30. mája 2019, ktoré bolo podané v zákonnej lehote. Nakoľko obvinený proti tejto dovolacej námietke v aktuálnom konaní nevzniesol žiadne výhrady, dovolací súd túto námietku vyhodnotil ako včas uplatnenú (uplatnenú prvýkrát v podaní z 30. mája 2019) a z tohto dôvodu sa ňou vecne zaoberal.

Ďalej je potrebné poukázať na uznesenie najvyššieho súdu z 15. decembra 2009, sp. zn. 2 Tdo 45/2009, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 7/2011, v zmysle ktorého „Za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku teda nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, resp. práva podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinil v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.“

Zároveň v zmysle uznesenia najvyššieho súdu zo 14. januára 2014, sp. zn. 2 Tdo 1/2014, uverejneného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 116, roč. 2014 „Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vyžaduje, aby bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu. Nie je ním len všeobecné právo obvineného zvoliť si obhajcu a radiť sa s ním počas úkonov vykonávaných orgánom činným v trestnom konaní a súdom (§ 34 Trestného poriadku), ale aj právo na navrhovanie dôkazov priamo obvineným alebo prostredníctvom

obhajcu (§ 34 ods. 1, § 44 ods. 2 Trestného poriadku). Ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva aj v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku), alebo rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Trestného poriadku).“

V posudzovanej veci sa návrhom obvineného na doplnenie dokazovania prvostupňový súd zaoberal, pričom spôsob, akým sa s týmto návrhom vysporiadal, podrobne rozobral na str. 16 rozsudku nasledovne: „Súd sa zaoberal aj návrhom obhajkyne obž. Š. zo 7. novembra 2016, na preskúmanie duševného stavu obž. Š., tento vyhodnotil ako podnet adresovaný súd na vydanie príkazu na vyšetrovanie duševného stavu podľa § 148 ods. 2 Trestného poriadku. Za tým účelom súd požiadal o stanovisko Ústav na výkon väzby (či ohľadom obž. Š. došlo zo strany ústavu k akémukoľvek lekárskemu vyšetrovaniu/ošetrovaniu, jednak čo sa týka jeho spomenutého incidentu, príp. k vyšetrovaniu, ktoré by mohlo indikovať, resp. signalizovať potrebu vyšetrovania jeho duševného stavu na základe príkazu súdu). V odpovedi zo 14. novembra 2016 npor. MDDr. Q. R. uviedla, že obž. Š. bol vyšetrený 4-krát u ústavnej psychiatricky MUDr. G., a 3-krát vyšetrený pre bolesti hlavy a nespavosť, žiadne iné ťažkosti neudával. Naposledy bol vyšetrený po predmetnom incidente, kde doktorka uviedla, že obž. Š. bol v afekte, lebo na súde klamali, a že nevie spať. Iné ťažkosti, diagnózy, ktoré by spôsobovali tento afekt, doktorka neuviedla. V stanovisku psychológa je uvedené, že s obž. Š. boli po incidente realizované 3 psychologické intervencie, z ktorých vyplynulo, že obž. Š. je plačlivý, pociťuje krivdu a beznádej, prítomné paranoidne ladené myšlienky, aktuálne bez suicidiálnych či automutilačných proklamácií; neskôr sa za incident ospravedlnil, v budúcnosti sa obdobné maladaptívne a výbušné reakcie nedajú vylúčiť a to hlavne, pokiaľ obž. Š. nadobudne pocit, že kompetentných jeho argumenty nezaujímajú, resp. ak stratí možnosť, kam sa o pomoc obrátiť; neskôr bol obž. Š. apatický až rezignovaný, stráca dôveru v okolie, správal sa slušne, svoje vystupovanie kontroloval; bol zaradený a ponechaný na pozorovaní. Vzhľadom na uvedené vyjadrenie a stanovisko, ako aj v nadväznosti na bezprostredné vnímanie obž. Š. súdom a tiež na to, že opakované písanie vyjadrení a podaní obž. Š. na rôzne inštitúcie nie je predpokladom na vydanie príkazu, súd vyhodnotil podnet ako nedôvodný.“

Odvolací súd v napadnutom uznesení na str. 5 k posudzovanej otázke uviedol: „Čo sa týka odvolacích dôvodov, ktoré uvádzal obžalovaný v písomnom podaní prostredníctvom svojej obhajkyne doručeného prvostupňovému súdu dňa 21. decembra 2016, v tom smere, že prvostupňový súd nepostupoval správne, keď na návrh obhajoby nepribral znalca z odboru psychiatrie, ktorý by preskúmal duševný stav obžalovaného, k týmto námietkam odvolací súd udáva, že prvostupňový súd sa týmto návrhom zaoberal. Vyžiadal si stanovisko zdravotníckeho zariadenia Ústavu na výkon väzby. Z lekárskeho správ, ktoré rozoberá prvostupňový súd na č. l. 16 rozsudku, z ktorých nevyplýva potreba skúmania duševného stavu obžalovaného. Takisto jeho správanie na hlavnom pojednávaní, ako aj jeho reakcie na produkované dôkazy sú podmienené jeho subjektívnym pocitom nespravodlivosti, preto jeho výbušné reakcie sa nedajú vylúčiť ani v budúcnosti, podľa vyjadrenia a stanoviska psychiatricky a psychologičky, ktoré vyšetrili obžalovaného v rámci výkonu väzby, správanie obžalovaného a jeho reakcie neodôvodňujú jeho vyšetrovanie duševného stavu.“

Z citovaných častí rozhodnutí konajúcich súdov je zrejmé, že tieto sa zaoberali návrhom obvineného na vyšetrovanie jeho duševného stavu a vo svojich rozhodnutiach dostatočným spôsobom vysvetlili, z akého dôvodu tomuto jeho návrhu nevyhoveli. Len samotné nevyhovenie návrhu obvineného na doplnenie dokazovania pritom v zmysle vyššie citovaných rozhodnutí nenapĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Možno preto konštatovať, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku v predmetnej veci naplnený nebol.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že v predmetnej veci nie je splnený dôvod dovolania predpokladaný ustanovením § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a z tohto dôvodu dovolanie obvineného K. Š. na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c)

Trestného poriadku odmietol.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.